

พุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด*

THE BUDDHISM-RELIED INTEGRATION OF ADMINISTRATION OF THE
CHILD DEVELOPMENT CENTERS IN THE LOCAL ADMINISTRATION
AREA OF PHON SAI DISTRICT, ROL ET PROVINCE

ประสงค์ ชินศรี¹, พรพิมล โพธิ์ชัยหล้า²
Prasong Chinsir¹, Pornpimol Pochailar²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : Prasong17022518@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการนำพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้นำชุมชน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.67-1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่า t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. พุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 3. ข้อเสนอแนะพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ชุมชน/มีความยินดีให้ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องด้วยความเที่ยงธรรม ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานจัดการศึกษาเด็กเล็กอย่างถ่องแท้และความจัดอบรมบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : พุทธบูรณาการ; การบริหารงาน; ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

The objectives of this research study were 1) to study the Buddhism-Relied Integration of Administration of the Child Development in the Local Administration Area on Phon Sai District, Roi Et Provincial; 2) to compare Buddhism-Relied Integration of Administration of the Child Development in the Local Administration Area on Phon Sai District, Roi Et Provincial, classified by gender, age, and education level; and 3) to study suggestions for Buddhism-Relied Integration of Administration of the Child Development in the Local Administration Area on Phon Sai District, Roi Et Provincial. The sample group consisted of includes executives of local government organizations. local staff child care teacher Child Development Center Committee, community leaders, village headmen's assistants in the area of the local administrative organization, Phon Sai District, Roi Et Province, totaling 175 personnel. The data collection tool used in this study was a questionnaire with 5-level Likert scale items, with content validity ranging from 0.67 to 1.00 and a reliability coefficient of .93 The statistical analysis used in this study included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test (One-Way ANOVA).

The results show that: 1) Integrated Buddhist Administration of Child Development Centers in Local Administrative Organization Areas, Phon Sai District, Roi Et Province Overall, it was at a high level. 2) The comparative results of the level of integrated Buddhist practices in the administration of child development centers in the area of local administrative organizations, Phon Sai District, Roi Et Province, classified by gender, age and education level. Overall, the difference was statistically significant at .05. 3) Buddhist integrated suggestions for the administration of the Child Development Center in the area of the local government organization, Phon Sai District, Roi Et Province, found that the local government organization opened the opportunity for the community / was pleased for the parents. Has been involved in the management of the child development center. Continuously evaluated with fairness. Administrators should have thorough knowledge and understanding of early childhood education management and regular personnel training.

Keywords : The Buddhism-Relied Integration; Administration; The Child Development in the Local Administration Area

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ วัฒนธรรม จะต้องอาศัยทรัพยากรหลาย ๆ อย่างประกอบกัน ทรัพยากรที่ถือได้ว่าเป็นความสำคัญเป็น อันดับแรกของการพัฒนานี้คือ ทรัพยากรมนุษย์ และสิ่งที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพนั้นก็คือ การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอด ความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทาง วิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้ บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ว่า การศึกษาปฐมวัยหรือการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งระดับหนึ่งและเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ดำเนินการจัดในสถานศึกษาในลักษณะ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ของ สถาบันศาสนา มาตรา 41 กำหนดว่าท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความ พร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและ ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 กำหนดว่า ในการ กระจายอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ ในมาตรา 16 (9) ในเรื่องของการจัด การศึกษา และมาตรา 30 ให้รัฐถ่ายโอนภารกิจบริหารสาธารณะแก่ท้องถิ่น ช่วยเหลือท้องถิ่น จัดสรร เงินอุดหนุนแก่ท้องถิ่นตามความจำเป็นและความต้องการ สำหรับหน่วยงานในสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการนโยบายและแนวทางของการจัดการศึกษา คือ สถานศึกษา มีบทบาท หน้าที่ในการจัดการศึกษาในระบบให้กับเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น ตามบทบัญญัติในมาตรา 32 แห่ง พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 กำหนดให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (3-5 ปี) เป็นหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นที่ต้องกระทำ โดยมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่ดำเนินการ (กรมการปกครอง, 2543)

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด มีศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 9 แห่ง โดยมีกองการศึกษา หรือส่วนการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กภายใต้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น การดำเนินงานเพื่อการบริหารการศึกษา จึงเป็นภารกิจที่ สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในการที่จะพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามทิศทางที่ กำหนดได้ด้วยดี และมีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดไว้ 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการ มีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พรหม วิหารธรรมเป็นหลักธรรมประจำใจเพื่อให้ตนดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์เฉกเช่นพรหม เป็น แนวธรรมปฏิบัติของผู้ที่ปกครอง และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วยหลักปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่ 1. เมตตา 2. กรุณา 3. มุทิตา 4. อุเบกขา คือ (ที่ทำการปกครองอำเภอโพธาราย, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพุทธบูรณาการ การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงสนใจศึกษา การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ในการปรับปรุงและ พัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้การจัดการศึกษามีการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ประสบ ผลสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยการบูรณาการด้วยหลักพรหมวิหาร 4 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการนำพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใน เขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบระดับพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 ทำให้ทราบข้อเปรียบเทียบความแตกต่างถึงพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพุทธบูรณาการการบริหารงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.4 ผลของการวิจัยสามารถนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนา เด็กเล็กอื่น ๆ อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Study) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้ ประชากร ได้แก่ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 22 คน พนักงานส่วนท้องถิ่น 133 คน ครู ผู้ดูแลเด็ก 43 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 61 คน และผู้นำชุมชน 57 คน รวมทั้งหมด จำนวน 316 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงาน ส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้นำชุมชน จำนวน 175 คน โดยการสุ่ม แบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และ ระดับการศึกษา มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามพุทธบูรณา การการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย

จังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามหลักวิธีการของลิเคิร์ต (R.A. Likert) โดยการแบ่งระดับในการวัดออกเป็น 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) การตรวจสอบและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้สร้างขึ้นไปขอคำปรึกษาแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับกรอบที่กำหนดไว้ นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมตามแนวทางการสร้างเครื่องมือ นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถาม ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องตามรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 - 1.00 นำแบบสอบถามที่สร้างไปทดลองใช้ (Try out) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Reliability) และมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 175 ชุด ซึ่งได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และมีการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีการตอบกลับมาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วนำไปทำการวิเคราะห์โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test, F-test และสรุปผลการวิจัย

5. ผลการวิจัย

5.1 พุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพนทราย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

พุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	การบูรณาการ			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ตามหลักพรหมวิหาร 4)	4.31	0.64	มาก	3
2) ด้านบุคลากร (ตามหลักพรหมวิหาร 4)	4.30	0.64	มาก	4
3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (ตามหลักพรหมวิหาร 4)	4.33	0.58	มาก	1
4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร (ตามหลักพรหมวิหาร 4)	4.29	0.59	มาก	5

พุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	การบูรณาการ			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน (ตามหลักพรหมวิหาร 4)	4.28	0.67	มาก	6
6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ตามหลักพรหมวิหาร 4)	4.32	0.64	มาก	2
รวม	4.31	0.54	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า พุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (ตามหลักพรหมวิหาร 4) ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ตามหลักพรหมวิหาร 4) ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.64) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ตามหลักพรหมวิหาร 4) ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.64) ด้านบุคลากร (ตามหลักพรหมวิหาร 4) ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.64) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร (ตามหลักพรหมวิหาร 4) ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.59) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน (ตามหลักพรหมวิหาร 4) ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.67) เพราะเนื่องจากกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนได้เสียไม่มีโอกาสแสดงทัศนคติ ไม่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และผู้นำขาดความกล้าหาญในการความคิดเห็นของประชาชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติให้เกิดผล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ตามหลักพรหมวิหาร 4) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ความรักใคร่ ความสงสาร ความยินดี ความวางใจเป็นกลาง ต่อเด็กและบุคลากร รองลงมา ผู้บริหารมีนโยบายในการจัดทำแผนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ชุมชน/มีความยินดีให้ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) ด้านบุคลากร (ตามหลักพรหมวิหาร 4) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษา มีความรู้ ความสามารถ มีความปรารถนาดี รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น มีความยินดี และมีการวางตัวเป็นกลาง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้ความสามารถและมีความเที่ยงธรรม ในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจและความเที่ยงธรรมในการดำเนินงานจัดการศึกษาเด็กเล็ก

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (ตามหลักพรหมวิหาร 4) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสมต่อการดูแลเด็ก เช่น มีพื้นที่สำหรับการนอน พื้นที่สำหรับรับประทานอาหาร มีห้องน้ำแยกออกเป็นสัดส่วน รองลงมา มีการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น เครื่องตัดไฟ เครื่องดับเพลิง เป็นต้น (กรุณา) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความปลอดภัยแก่ บุคลากรและเด็ก เป็นประจำทุกปี

4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร (ตามหลักพรหมวิหาร 4) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการดำเนินงานในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเมตตา และการให้การศึกษาไปพร้อมๆ กัน รองลงมา มีการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น เครื่องตัดไฟ เครื่องดับเพลิง เป็นต้น (กรุณา) กิจกรรมที่ปฏิบัติในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการพัฒนาการคิดและภาษาอย่างจริงจัง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัย

5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน (ตามหลักพรหมวิหาร 4) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอน รองลงมา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการเชื่อมโยงให้บ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง

6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ตามหลักพรหมวิหาร 4) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดประชุม วางแผน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ด้วยความจริงใจ รองลงมา ผู้บริหารและบุคลากรดำเนินงานตามการวางแผนเป็นขั้นตอนและมีส่วนร่วมรับผิดชอบงานช่วยกันด้วยความ จริงใจ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีโอกาสได้ไปอบรมสัมมนาการพัฒนาเด็ก ส่งเสริมให้ครู มีความรัก ความเมตตา มีความยินดี และการวางตัวเป็นกลาง ในการพัฒนาส่งเสริมศักยภาพของครู

5.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ตามหลักพรหมวิหาร 4), ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (ตามหลักพรหมวิหาร 4) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกระดับการศึกษา ด้านบุคลากร (ตามหลักพรหมวิหาร 4) และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ตามหลักพรหมวิหาร 4) ไม่แตกต่างกัน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย สรุปได้ดังนี้

5.3.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ชุมชน/มีความยินดีให้ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องด้วยความเที่ยงธรรม

5.3.2 ด้านบุคลากร ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานจัดการศึกษาเด็กเล็กอย่างถ่องแท้และความจัดอบรมบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

5.3.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีปลอดภัย ห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีความเหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็ก

5.3.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัย ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม

5.3.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ครูควรออกเยี่ยมบ้านของเด็กเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

5.3.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ครูควรได้อบรมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย ดังนี้

6.1 พุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พุทธการบูรณาการเป็นกระบวนการเชื่อมประสานสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งผสมผสานสิ่งที่มีอยู่เข้ามารวมกันให้มีความประสานสัมพันธ์แบบองค์รวมเป็นหนึ่งเดียว ครบถ้วน สมบูรณ์ ตามหลักของพระพุทธศาสนา ในการนำเอาองค์ความรู้ไปพัฒนาให้เป็นเอกภาพในตัวแบบไม่แยกส่วน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของแกนหลักหรือส่วนประกอบที่ใหญ่ขึ้นซึ่งหลักพุทธธรรมเป็นหลักในการดำเนินงานเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยทรัพยากรหรือปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นต่อบริหาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดการบริหารและการพัฒนาองค์การถือเป็นศิลปะอย่างหนึ่งในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ โดยที่การบริหาร หมายถึง ศิลปะการดำเนินการนำวัตถุประสงค์สู่ระบบด้วยระบบกระบวนการผลิตจนได้ผลผลิตตามที่กำหนดไว้ การบริหารจึงเป็นการดำเนินการให้ทุกโครงการทำหน้าที่สัมพันธ์กัน เป็นเรื่องยากที่จะทำให้เกิดการผสมผสานกันถ้าไม่วางแผนการดำเนินการที่ดี ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่วางแผนบริหาร อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารมีหน้าที่อำนวยการ (Directing) ตามอำนาจหน้าที่จากหน่วยงาน (Organizing) ที่เป็นผู้รับผิดชอบควบคุม (Controlling) ในการนำแผนงาน (Planning) ที่

ได้กำหนดไว้แล้วไปดำเนินการร่วมกันทรัพยากร (Assembling Resource) ทำให้การผลิตหรือการใช้ปัจจัยการบริหาร (ได้แก่ คน งบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ สวัสดิการ ฯลฯ) ก่อให้เกิดผลผลิตขั้นสุดท้าย สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545) กล่าวว่า การบริหารจัดการการวางแผนเป็นส่วนที่มีไว้กำหนดทิศทางว่าต่อจากนี้จะบริหารจัดการองค์กรไปในทางไหน หากให้เปรียบเทียบเป็นเหมือนพวงมาลัยหรือหางเสือที่คอยควบคุมเส้นทาง ทำให้ทุกคนในองค์กรรู้สึกว่ที่ตนทำมีเป้าหมาย ทำให้เห็นภาพสิ่งที่ตั้งใจ จนสามารถตั้งเป้าและทุ่มเทกับงานได้เต็มที่ ผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์กรของรัฐหรือองค์กรที่ไม่มุ่งหวังกำไรการบริหาร คือกลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ หรืออำนาจการ และการควบคุม ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลครบถ้วน และงานวิจัยของพิมพ์พิชชา ศรีลับซ่าย (2562) ได้ศึกษา การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของผู้บริหารการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของผู้บริหารการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี มีการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

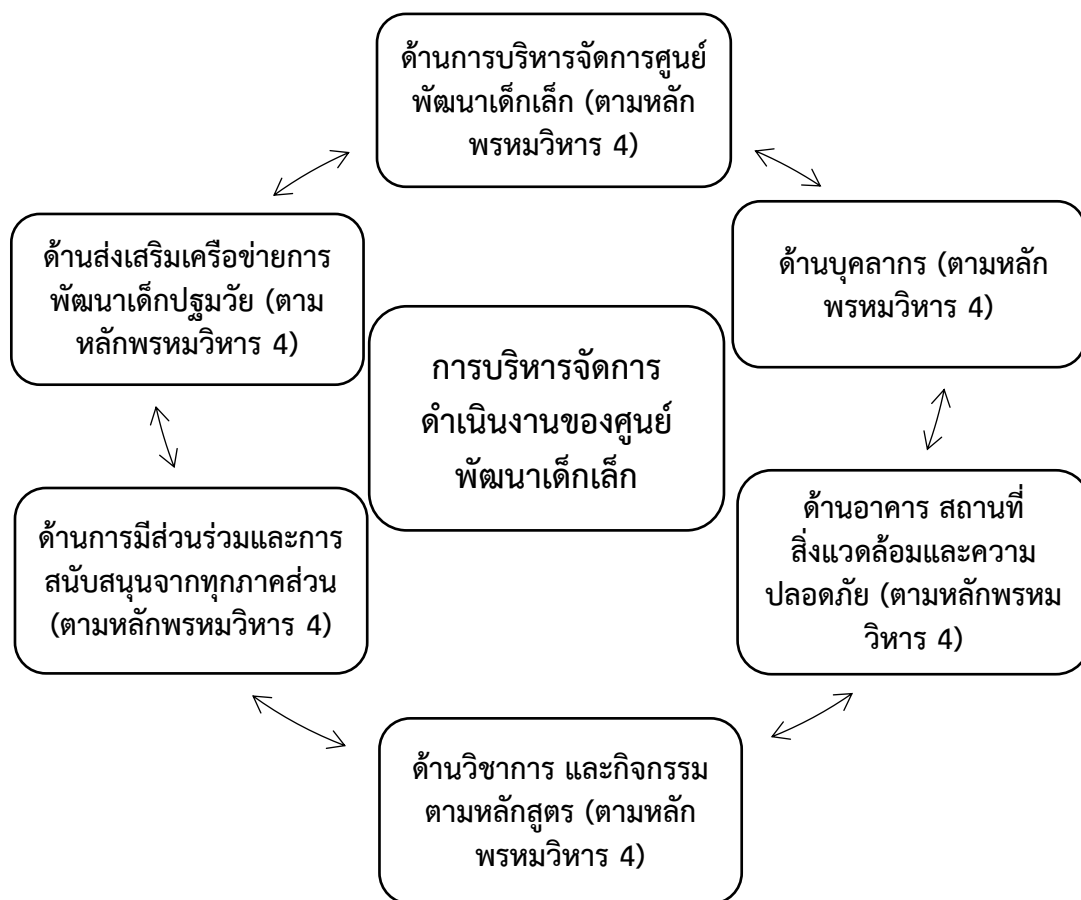
จากผลการวิจัย พบว่า ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (ตามหลักพรหมวิหาร 4) เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสมต่อการดูแลเด็ก เช่น มีพื้นที่สำหรับการนอน พื้นที่สำหรับรับประทานอาหาร มีห้องน้ำแยกออกเป็นสัดส่วน มีการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น เครื่องตัดไฟ เครื่องดับเพลิง เป็นต้น (กรุณา) ห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแสงสว่างจากธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก (กรุณา) บริเวณรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีรั้วกั้นบริเวณอย่างเป็นสัดส่วน มีพื้นที่เล่นกลางแจ้งและเครื่องเล่นที่ปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติภัยอย่างสม่ำเสมอ (กรุณา) ห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีความเหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความปลอดภัยแก่ บุคลากรและเด็ก เป็นประจำทุกปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเลขา ปรีชา (2560) ได้ศึกษา การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านงานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และด้านงานส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.53$) รองลงมา คือ ด้านงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านงานการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ($\mu = 4.48$) ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 4.41$) และด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.38$)

6.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ และอายุ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด มีการแต่งตั้งให้ บุคลากรปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีบุคลากรแต่งตั้งให้ข้าราชการครู มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่การเงิน และเจ้าหน้าที่ธุรการ และมีครูพี่เลี้ยงผู้ดูแลเด็ก มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการ โดยครูและครูพี่เลี้ยงมีคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ครบถ้วนเหมาะสมกับตำแหน่ง มีวุฒิการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มีประสบการณ์ในการดูแลเด็กปฐมวัย เริ่มปฏิบัติหน้าที่ครูผู้ดูแลเด็กตั้งแต่เปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อีกทั้งมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู นอกจากนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยประกอบด้วย ภาคประชาชน หรือผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาการและผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งได้มีการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการทำงานของบุคลากรในศูนย์ฯ ดังนั้นจึงส่งผลให้ประชาชนในชุมชนที่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาจึงมีความคิดเห็นต่อพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลภัสดา นราพงษ์, ณภัทสรณธนาพงษ์อนันต์ (2562) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

7. องค์ความรู้ใหม่

การผสมผสานหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าไปใช้ในแผนการบริหารงานในองค์กรหรือหน่วยงานให้เป็นหนึ่งเดียวกันในการบริหารจัดการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านต่าง ๆ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้พุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายกระตุ้นให้ผู้บริหารนำเอาพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาปรับใช้ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการสนับสนุนให้มีการเข้าร่วมการฝึกปฏิบัติเพื่อสร้างประสบการณ์และนำไปพัฒนาบุคลากรต่อไป

8.1.2 หน่วยงานต้นสังกัด ควรส่งเสริมคณะผู้บริหาร มีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ในการจัดโครงการพุทธบูรณาการการบริหารงานเพื่อพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคลากรที่มีพึงประสงค์ และจัดกิจกรรมบนพื้นฐานของข้อมูลที่พบ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้นำเอาหลักพุทธธรรมมาปรับใช้ในการดำเนินงาน อยู่ระดับมากในทุกด้าน ดังนั้นเพื่อส่งเสริมบุคลากรในองค์กรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีความรู้ความเข้าใจและความเที่ยงธรรมในการดำเนินงานจัดการศึกษาเด็กเล็ก

8.2.2 ในการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องและให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพุทธบูรณาการการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

8.3.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการบูรณาการหลักธรรมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

8.3.3 ควรมีการศึกษารายละเอียดที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบูรณาการหลักธรรมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

9. บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2543). **กระทรวงมหาดไทยกับการกระจายอำนาจ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสา
รักษาดินแดงกรมการปกครอง.
- ที่ทำการปกครองอำเภอโพนทราย. (2564). **แผนพัฒนาท้องถิ่นอำเภอโพนทราย 2564**. ร้อยเอ็ด :
สำนักงานที่ทำการปกครองอำเภอโพนทราย.
- พิมพ์พิชชา ศรีลับซ้าย. (2562). การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของผู้บริหารการศึกษา สังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์**. 5(2). 204-219.
- ลภัสดา นราพงษ์, ณภัทรวรรณ ธนาพงษ์อนันต์. (2562). แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(สทมส.)**. 25(2). 184-196.
- วิเลขา ปรีชา. (2560). การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช.
วารสารบัณฑิตศึกษา. 14(67). 137-144.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- สมใจ พรหมทองบุญ. (2559). **ประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา**. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. (2541). **การศึกษากับภูมิปัญญาท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สำนัก
นายกรัฐมนตรี.